

**Mål og retningslinjer for forvaltningen av
hjorteviltet
i Heim kommune
2024 - 2026**

Høringsdokument

1. Forord

Hjorteviltbestandene har utviklet seg til å bli en lokal naturressurs av stor nærings- og samfunnsøkonomisk betydning. Samtidig som hjorteviltet betyr mye for lokal verdiskaping, både i form av kjøtt og som grunnlag for jakt og andre opplevelsesbaserte aktiviteter, berører det også virksomheten i andre samfunnssektorer på både positive og negative måter. Hovedutfordringen er å tilpasse hjorteviltbestandene slik at en har et akseptabelt beitetrykk på skog og innmark. Dette er særlig relevant i forhold til bestanden av hjort.

Viltloven, sammen med Naturmangfoldloven setter rammene for all forvaltning av vilt. Formålsbestemmelsene i begge lovene danner sammen med forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven en solid basis og rettesnor for forvaltningen.

I forskrift om forvaltning av hjortevilt er det lagt opp til at forvaltningen skal bli mer planmessig. Blant annet skal kommunene utarbeide mål for hvordan hjorteviltbestandene skal utvikle seg.

I hjorteviltforskriftens § 3, Mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr, står det:
Kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Jaktrettshavernes bestandsplaner skal ha målsettinger som er i samsvar med kommunens mål. Bestandsplanene skal blant annet inneholde evaluering av tidligere plan, målsettinger, tiltak, avskytingsplan og reaksjonsbestemmelser. Som i forrige planperiode (2021-2023) skal **bestandsplanene inneholde en beskrivelse av beiteskadeproblematikken innenfor planområdet og hvordan dette skal hensyntas innenfor eget planområde.**

Kommunene Aure, Halså og Hemne vedtok felles målsettinger for forvaltning av hjorteviltet første gang i 2014. Etter 3 planperioder med 3 års virkning, utarbeides nå mål og retningslinjer for Heim kommune.

Det har i løpet av siste planperiode skjedd nokså store endringer i bestanden av hjort. Denne forvaltningsplanen gir rettighetshaverne mulighet til å ha målsettinger om lokale tilpasninger, i forhold til om det ønskes å øke, stabilisere eller redusere bestandene.

Heim hjorteviltråd og administrasjonen i Heim kommune har utgjort arbeidsgruppa for utarbeidelse av forslag til mål og retningslinjer for forvaltning av hjorteviltet i Heim kommune 2024-2026. I planleggingsmøtene har også leder i Heim bondelag og leder i Heim viltutvalg deltatt.

Heim, 06.02.2024

Nils Aakvik
Børge Henden
Audun Flaten
Jørn Ola Engdal
Lene Petersen
Håvard Vassli
Erlend Fredriksli/ Lars Oddbjørn Størset
Jan Sverre Moe
Nils Halvor Snekvik
Bernt Olaf Aune

Arne Ivar Ness
Knut Johan Singstad
Kjell Sverre Strøm

Halsabygda storviltvald
Betna og Vågland utmarkslag
Valsøyfjord utmarkslag
Lerviklandet, Rodal og Engdal utmarkslag
Hollamarka-Rabbo-Roberget
Hollamarka-Rabbo-Roberget
Vinje storviltområde
Driftsplanområde Vest
Hellandsjøen og omegn utmarkslag
Ytre Snillfjord storviltområde

Heim Bondelag
Heim Viltutvalg
Heim kommune, rådgiver vilt

Høringsdokument

2. Innholdsfortegnelse

Innhold

1. Forord	2
2. Innholdsfortegnelse.....	4
3. Innledning.....	5
4. Evaluering – status	6
5. Kommunale utfordringer og målsettinger	9
5.1. Kommunale utfordringer.....	9
5.2. Kommunale målsettinger	9
5.2.1. Generelle delmål og anbefalinger	10
5.2.2. Forholdet til andre samfunnsinteresser	10
5.2.3. Mål og tiltak – hjort.....	10
5.2.4. Mål og tiltak – elg	12
5.2.5. Mål og tiltak – rådyr	13
5.2.6. Organisering og bestandsplan.....	13
5.2.7. Avvik fra planlagt uttak/ overføringer av fellingstillatelser mellom år/ feilskyting	14
5.2.8. Skadeskyting - ettersøk - varsling - ettersøkshund	15
6. Økonomi	15
7. Varighet	15
8. Vedlegg.....	15

3. Innledning

Kommunene Aure, Halsa og Hemne vedtok felles målsettinger for forvaltning av hjorteviltet første gang i 2014. Etter 3 planperioder med 3 års virkning, utarbeides nå egne mål og retningslinjer for Heim kommune.

Før forrige revisjon av forvaltningsplanen (2020) var det diskutert om samarbeidet ga de ønska fordelene som man i utgangspunktet hadde sett for seg. Det var man i tvil om, men man valgte å fortsette dette samarbeidet med Aure kommune. Ved forrige revisjon (2021) ble det fatta et politisk vedtak i Aure kommune som var ulik framlagte forvaltningsplan på en rekke punkter. Dette bidro til at målsettingene ble ulik mellom kommunene. I den første felles forvaltningsplanen (2015-2017) ble det opprettet et interkommunalt utmarksråd. Det interkommunale utmarksrådet som skulle koordinere evalueringsprosessene og kontrollere at evalueringskriteriene er mest mulig faktaorientert, samordnet og relevante, og skulle bidra til faglig samarbeid over vald- og kommunegrenser har ikke fungert i perioden 2021-2023. Det har ikke vært møter siden utarbeidelsen av forrige forvaltningsplan.

Foran ny revisjon av forvaltningsplan i januar 2024, har Heim hjortevilråd igjen diskutert om samarbeidet med Aure bør fortsette. Hjortevilrådet ser ikke at samarbeidet fungerer som planlagt, men heller gir utfordringer i forhold til at det blir for mange råd og utvalg og at samarbeidet vil ta mye tid.

I 1995 ble det opprettet hjorteviltregioner som skulle være bindeledd mellom rettighetshavernes og det offentliges forvaltning av artene elg, hjort og rådyr. Hjorteviltregion 2 består i dag av kommunene Aure, Frøya, Hitra, Heim, Orkland, Rindal, Smøla og Surnadal. Hjorteviltregion 2 skal være et rådgivende organ ovenfor kommunene i regionen, og ledes av et styre og regionråd. Hjorteviltregion 2 har utarbeidet anbefalinger til kommunene om forvaltningen av hjorteviltet i regionen. Både forrige forvaltningsplan og forslag til revidert forvaltningsplan bygger på de anbefalinger som kommer fra Hjorteviltregion 2.

Pr januar 2024 er hjorteviltforvaltningen i Heim kommune organisert med 9 storvald som forvaltes etter bestandsplan for hjort og kvotefri jakt på rådyr. Alle disse storvaldene er tilknyttet Heim hjortevilråd. Styret i Heim hjortevilråd består av en representant fra hver av de 9 bestandsplanområdene for hjort. Disse 9 storvaldene ble i 2021 godkjent som ett bestandsplanområde for elg. Fra og med samme år ble det laga en felles bestandsplan for elg. En eiendom, Sengsdal, er ikke med i noen storvald sammenslutning. Eiendommen oppfyller ikke kravene til å fremme bestandsplan eller har stort nok minsteareal til å få tildeling av elg.

Heim kommunestyre vedtok 25.januar 2024 revidert forskrift om adgang til jakt og minsteareal for jakt etter hjortevilt. Bakgrunnen for revisjonen var

kommunesammenslåingen, nytt og likt beregningsgrunnlag for tellende areal for hele kommunen og endra bestandsutvikling av hjort.

I utarbeidelsen av reviderte mål og retningslinjer for hjorteviltet for 2024 - 2026 er detaljert jaktstatistikk og annen informasjon om bestandsutvikling blitt vektlagt og evaluert opp mot vedtatte målsettinger.

4. Evaluering – status

Siste forvaltningsplan for Heim og Aure kommuner er fra 2021 -2023. 3 årlige planer vurderes å gi nok fleksible planer for å fange opp bestandsendringer for både hjort, elg og rådyr.

Evaluering av måloppnåelse har vært gjennomført forløpende etter hver jakt sesong av både bestandsplanområdene selv, Heim hjorteviltråd og Heim viltutvalg. Ved manglende måloppnåelse på fellingsprosent, har bestandsplanområder som har hatt fellingsprosent på under 80 revidert sine bestandsplaner.

Det enkelte vald har avgjørende og viktige funksjoner når det gjelder informasjonsflyt og kunnskapsinnhenting til bruk i kommunal planlegging og forvaltningsstrategi. De samme instanser står også helt sentralt når det gjelder gjennomføring av koordinerte forvaltningstiltak som bestandsplaner. Bidragene fra vald kan ha avgjørende betydning for beslutningsgrunnlaget i kommunen. Under jakt på hjort og elg i Heim kommune skal det brukes elektronisk rapportering av både sett og skutt elg, hjort og rådyr. Sett elg materialet antas å ha en viss underrapportering.

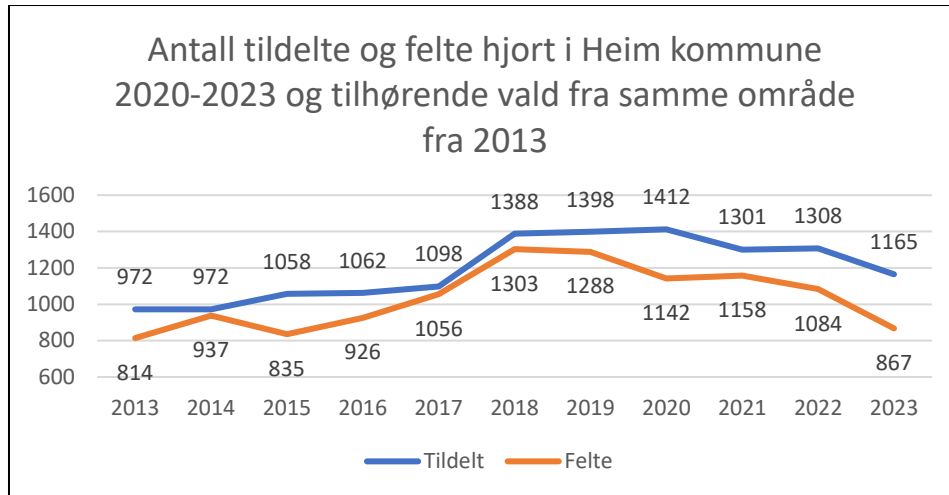
Faktabasert evaluering forutsetter at det samles inn biologisk materiale, detaljert jaktstatistikk og annen informasjon om bestandsutviklingen. Bare slik kan en dokumentere effekter av forvaltningstiltak i forhold til lokale og kommunale målsetninger.

Indikatorer for kunnskapsgrunnlag er følgende:

- Fellingsstatistikk
- Slaktevekter
- Kjeveanalyser
- Sett & skutt registreringer
- Vårtelling av hjort
- Registrering av fallvilt (påkjørte og annen irregulær avgang)
- Muntlige meddelelser/ rapporter om utviklingen av hjorteviltbestandene
- Rapporter om beiteskader

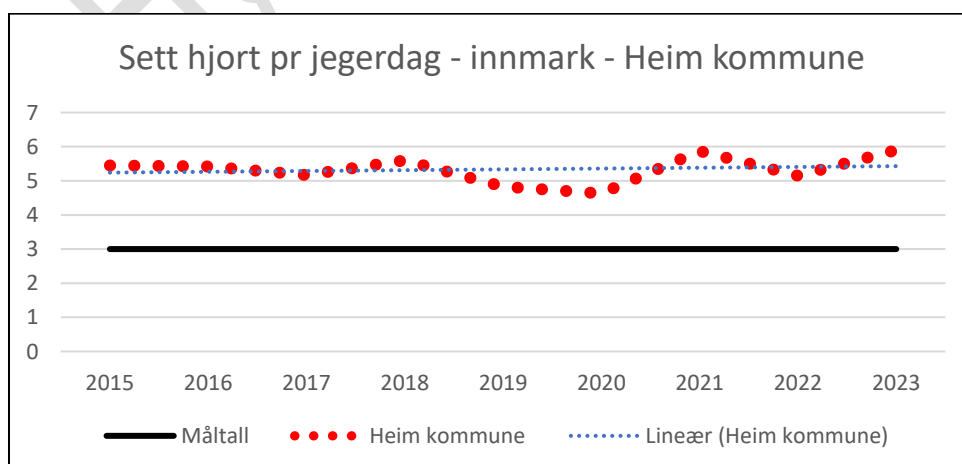
Hjort:

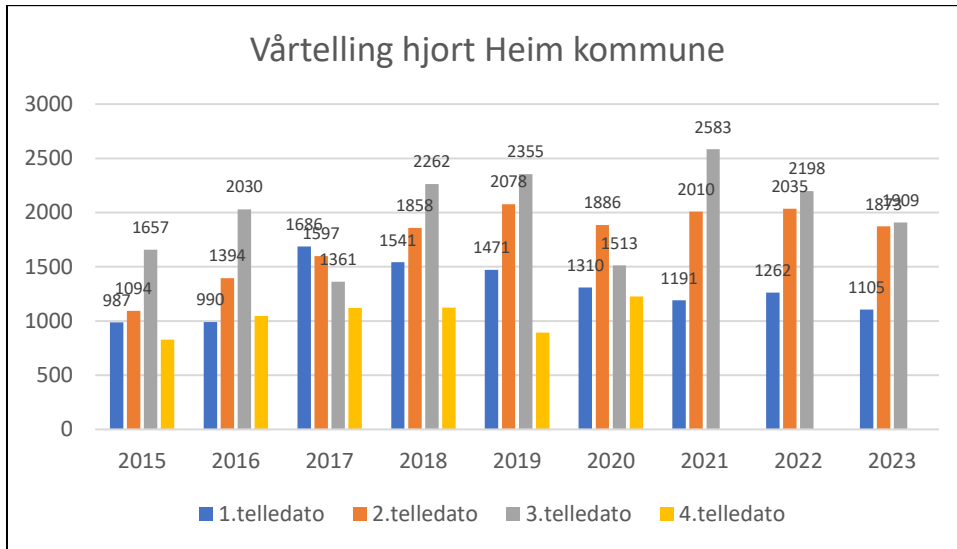
På bakgrunn av fellingsstatistikk, sett hjort data, antall påkjørte hjort, vårtelling og meddelelser om bestandsutviklingen, kan man konkludere med at målsettingen i forrige planperiode med en lavere bestandstetthet av hjort er oppnådd på kommunenivå.

Det har vært et delmål om høyere andel eldre bukk i hjortebestanden. En høy andel eldre bukk bidrar til tidligere brøling, som igjen gir framskyndet brunsttidspunkt hos kollene. Tidligere bedekning gir tyngre kalver. Andre dokumenterte «hanndyreffekter» er at økt hanndyrvekt og alder, gir mer hanndyravkom. En høy andel eldre bukk i bestanden, kan også bidra til større geografisk spredning av hjorten. Totalt har vi i Heim kommune oppnådd en bedret kjønns- og alderssammensetning i bestanden av hjort med en markant økning av hanndyr. Dette understøttes av settogskutt datamaterialet.

I datamaterialet sett hjort ser en svak økning i parameteren sett hjort pr jegerdag på innmark. Dette er nok ikke helt rett bilde på utviklingen. Flere jegere har tatt i bruk termiske siktemidler og spottere, som øker observasjonene av antall hjort ved innmarksjakt. En har ikke samme utviklingen på sett hjort pr jegerdag i utmark, der tellingene skjer i dagslys og termiske siktemidler ikke brukes.

Vårtelling av hjort viser også at vi har hatt en reduksjon i antall hjort i planperioden. Det er mange forhold som kan påvirke tellingsresultatene. F.eks. hvor langt våren har kommet på telletidspunktene og økt bruk av termiske spottere.

Fellingsstatikk og vårtellinger av hjort i nabokommunene viser også samme bestandsutvikling som vi ser i Heim kommune.

Slaktevekter er en indikator på om en bestand er i balanse med beitet. Statistikken på vektutvikling på kalv og ungdyr hos hjort viser en svak økning. Dette er positivt etter flere år med negativ vektutvikling.

Elg:

For elg var målsettingen en høyere bestandstetthet på lang sikt. Ut fra fellingsstatistikk og noen parameter i sett-elg datamaterialet kan det tyde på at bestanden av elg er stabil, men lav.

I forhold til vedtatte måltall i sett elg datamaterialet er det en forholdsvis god måloppnåelse.

De rådende klimatiske forhold kan være en av årsakene til at vi har vansker med å oppnå en ønsket bestandsutvikling av elg-bestanden i Heim kommune.

Rådyr:

Målet for rådyr var en høyere bestandstetthet. Sett ut fra fellingsstatistikk og antall påkjørsler er det nærliggende å tro at bestanden av rådyr er uendret.

5. Kommunale utfordringer og målsettinger

5.1. Kommunale utfordringer

Hovedutfordringen er å tilpasse hjorteviltbestandene slik at en har et akseptabelt beitetrykk på skog og innmark. Dette er særlig relevant i forhold til bestanden av hjort, og tilgjengelig dokumentasjon på beiteskader skal vektas i lokale bestandsplaner og ved tildeling. I noen områder er det fortsatt skader på eng (innmark) som er utfordrende. Flexibiliteten med bestandsplanbasert hjorteviltforvaltning skal gi de enkelte storvalda/områdene gode nok virkemidler til å kunne håndtere dette.

Det er viktig at forvaltningen av hjorteviltet skjer via store vald med bestandsplaner. Målet er at alt areal i Heim kommune skal forvaltes gjennom bestandsplaner. Bestandsplanbasert forvaltning gir rettighetshaverne store rom for flexibilitet og styring av utvikling av bestandene av hjorteviltet. Dette kan for eksempel være å øke uttaket i områder med mye beiteskader eller påkjørsler.

Utfordringer knyttet til påkjørsler av vilt har bl.a. sammenheng med størrelsen på hjorteviltstammene, vær og snøforhold, endring i trafikkmengde og i hvilken grad veiene blir kantryddet.

Endret vær og klima gir også utfordringer. Milde vintre gir større overlevelse i hjorteviltstammene. De siste årene har det blitt påvist flere alvorlige sykdommer hos norsk vilt. Skrantesyke (CWD) hos villrein, hjort og elg er kanskje mest kjent.

Helseovervåkingsprogrammet for vilt (ViltHOP) følger helsetilstanden i norske bestander av vilt. Ved observasjon av sykdom og dødelighet hos hjortevilt er det viktig at bl.a. kommunal viltforvaltning, har en beredskap som kan fange opp og videreformidle dette.

En økende tetthet av rovvilt, spesielt Gaupe, medfører en større avgang av rådyr og hjort. Registrering av hjortevilt tatt av gaupe er viktig dokumentasjon og må hensyntas ved planlegging av uttak. Det anbefales at storvaldene tar stilling til om at styrene bør få fullmakt på vegne av sine medlemmer til å gi tillatelse til lisens- og kvotejakt på store rovdyr. Dette vil kreve forankring i årsmøter/vedtekter.

Samhandling mellom kommunene, rettighetshaverne og jegerne er en utfordring og bør sikres gjennom Hjorteviltregion 2.

5.2. Kommunale målsettinger

Hjorteviltstammene av elg, hjort og rådyr skal forvaltes bærekraftig i et langsiktig perspektiv ut fra hensyn til biologiske prosesser, ressursgrunnlag og samfunns- og næringsinteresser. Gjennom aktiv forvaltning skal hjortebestandens struktur og størrelser bidra til å sikre vitale og produktive individer ut fra lokale forutsetninger.

For hjort og elg vil forvaltningen sette etterprøvbare mål med basis i data fra hjorteviltregisteret. Å bruke data og indekser fra hjorteviltregisteret gir muligheter for kontroll i ettertid om målene er nådd.

5.2.1. Generelle delmål og anbefalinger

- a) Jegerne skal bruke elektronisk rapportering av sett og skutt elg og hjort, og skutte rådyr.
- b) Fellingsprosenten skal minimum være 80 % for hjort på vald/bestandsplannivå pr år.
- c) Mål om høy andel eldre bukk i hjortebestanden. En høy andel eldre bukk bidrar til tidligere brøling, som igjen gir framskyndet brunsttidspunkt hos kollene. Tidligere bedekning gir tyngre kalver. Andre dokumenterte «hanndyreffekter» er at økt hanndyrvekt og alder, gir mer hanndyravkom. En høy andel eldre bukk i bestanden, kan bidra til større geografisk spredning av hjorten.
- d) Det oppfordres til å ta ut små dyr (skrapdyr) for både elg og hjort.
- e) Slaktevektene, særlig kalver, bør økes over tid. Gode slaktevekter er en bra indikator på en bestand i bra balanse med beitet.
- f) Det fortsettes med Vårtellinger av hjort, som har vært utført i regionen i mange år. Dette gir et bidrag i overvåkingen av utviklingen av hjortebestanden. For at sammenligningsgrunnlaget skal bli best mulig, er det viktig at det telles samme ruter (områder) mellom år og på samme måter (økt bruk av termiske spottere kan gi et annet bilde).
- g) Innsamling av kjever av både elg og hjort skal fortsette som før.

5.2.2. Forholdet til andre samfunnsinteresser

- a) Antall døde elg og hjort i trafikken skal normalt ikke overstige 5 % på årsbasis (jaktår) av felte dyr på kommunenivå. Gjennomsnittlig påkjørsler de siste 3 åra legges til grunn for å vurdere måloppnåelsen. Høy irregulær avgang et år bør tas hensyn til ved neste års jaktuttak.
- b) Hjorteviltbestandene skal være på et nivå som ikke påfører skader på jord- og skogbruket ut over det som normalt kan forventes. Det er ikke mulig å unngå all skade, men omfanget må sees i forhold til den ressursen hjorteviltet også utgjør.
- c) Skadefelling av hjortevilt skal kun brukes unntaksvis for å avverge skader når andre tiltak ikke viser seg å være tilstrekkelig, jfr. Naturmangfoldloven. Unntak kan være individer som til stadighet oppholder seg i bebygde områder og er til sjenanse for mennesker (eks. elg i boligfelt).
- d) Jakta skal foregå på en sikker og hensynsfull måte i forhold til annen friluftaktivitet.

5.2.3. Mål og tiltak – hjort

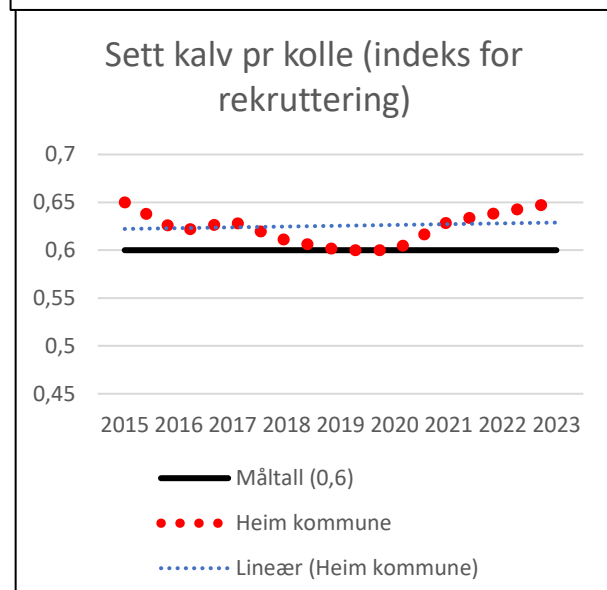
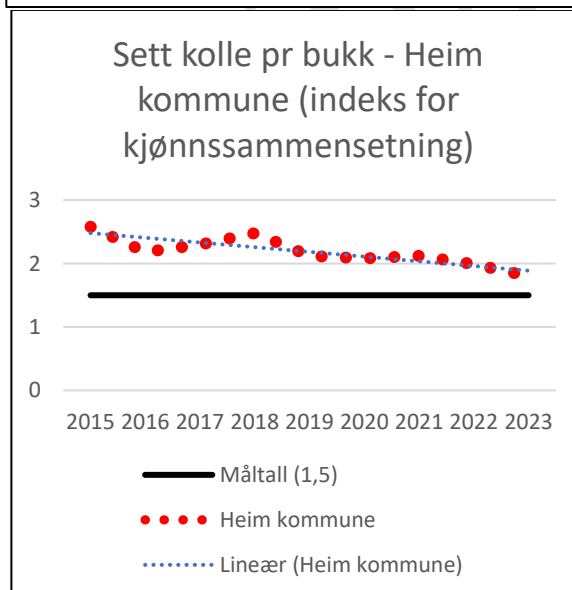
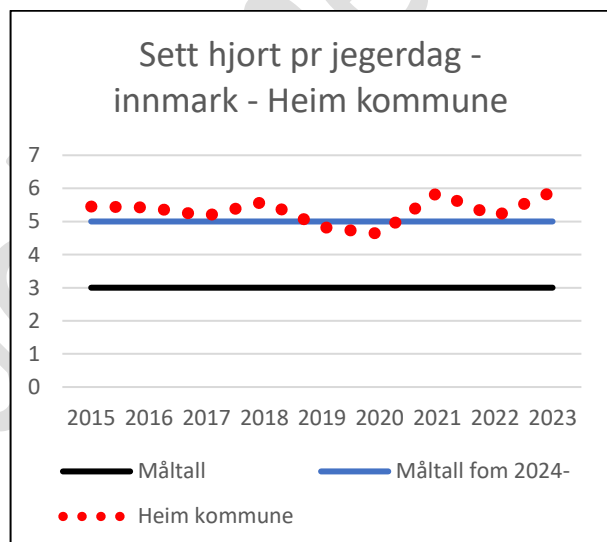
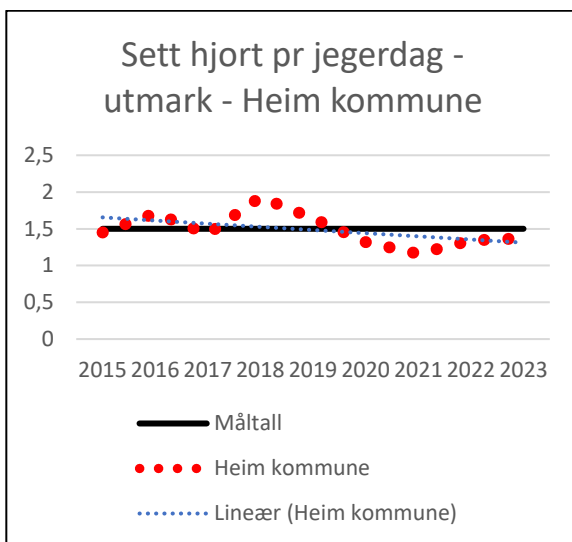
Mål:

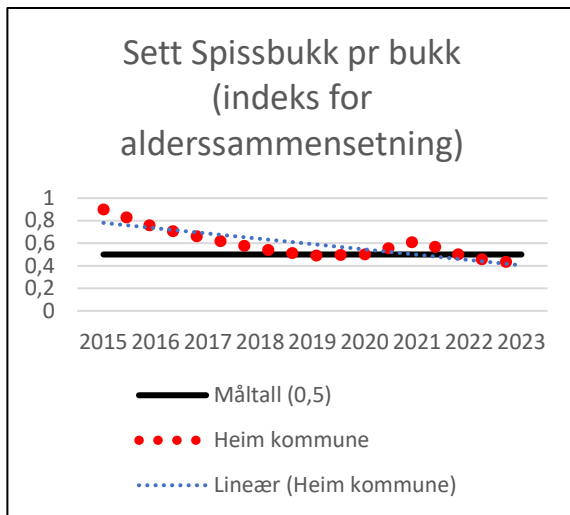
Generelt for Heim kommune ser vi en reduksjon i bestanden av hjort. Det vil også i kommende periode være ulike ønsker om bestandsstørrelsen i bestandsplanområdene, men de fleste områdene ønsker å stabilisere eller øke bestandstettheten noe igjen. Denne planen hensyntar fleksibilitet innenfor de ulike bestandsplanområdene.

Måltallet for sett hjort pr jegerdag på innmark endres i kommende plan fra 3,0 til 5,0. Dette med bakgrunn i at mål om redusert bestand av hjort er oppnådd, og at måltall justeres nærmere det som er reelt. Undersøkelser viser at sannsynligheten for å observere en hjort i løpet av en time på jakt er fem ganger så stor ved innmarksjakt som ved utmarksjakt.

Målsettingene i nye bestandsplaner skal resultere i følgende indekser fra sett-hjort materialet på kommunenivå:

- Sett hjort pr. jegerdag - bør ikke være over 1,5 i utmark og ikke over 5,0 på innmark. (endret fra 3,0 til 5,0 på innmark f.o.m. 2024)
- Sett kolle pr. bukk - bør ikke være høyere enn 1,5
- Sett kalv pr. kolle - bør være minst 0,6
- Sett spissbukk pr. bukk - bør være 0,5

Avskytingsstrategier hjort:

Det skal ikke felles mer enn 20 % eldre hanndyr og maksimum 50 % hanndyr totalt (inkl. kalv), og minimum 50 % kalv og ungdyr (1,5 år).

5.2.4. Mål og tiltak – elg

Mål:

I Heim kommune har det vært en målsetting om økning og delvis en stabilisering av bestandstettheten av elg. Denne målsettingen videreføres i ny planperiode.

Det er forskjeller i bestandstettheten av elg i kommunen, men innordningen med en felles bestandsplan gjør at tildelingene til de ulike valdene kan differensieres i bestandsplanen. Heim hjorteviltråd som utarbeider og fremmer felles bestandsplan for elg har styrt dette på en god måte i forrige planperiode og denne organiseringen gir en unik fleksibilitet i forvaltningen av elg på vegne av rettighetshaverne.

Målsettingene i ny bestandsplan skal resultere i følgende indekser fra sett-elg materialet på kommunenivå:

- a) Sett elg pr. jegerdag bør ikke være over 0,5.
- b) Sett ku pr. okse - bør ikke være høyere enn 2. Et forhold på 1,5-1,7 sette kyr per okse anses som et ideelt mål å oppnå på kommunenivå.
- c) Sett kalv pr. ku - bør være minst 0,6.
- d) Andel sette kyr med kalv - bør være over 40%

Avskytingsstrategier elg:

Det bør ikke felles mer enn 20 % eldre hanndyr og maksimum 55 % hanndyr totalt (inkl. kalv), og minimum 50 % kalv og ungdyr (1,5 år). Planen skal beskrive hvordan ulike dyrekategorier i fellingskvoten årlig fordeles på de enkelte valdene.

5.2.5. Mål og tiltak – rådyr

Mål:

Høyere bestandstetthet enn i dag.

Forvaltningen skal normalt skje i form av kvotefri jakt for etablerte bestandsplanområder. Det forutsettes at valdet beskriver hvordan de skal klare å nå avskytingsmålet i bestandsplanen.

Delmål:

- a) Gi rådyret høyere status som jaktobjekt.
- b) Øke avskytinga av rådyr i område med tette bestander.
- c) Øke antall produksjonsdyr og ta vare på de største produksjonsdyra.
- d) Søke å minske det irregulære uttaket (predasjon, trafikkdrepte dyr, avgang forårsaket av landbruksmaskiner, mv) av rådyr.

Tiltak:

- a) Bedre organisering av rådyrjakta. Salg av jaktkort.
- b) Senke uttaket av geit i de områdene der de blir hardest beskatta og i områder med svak bestand.
- c) Øke uttaket av rev og andre predatorer for å spare kje.
- d) Øke innsatsen for å fjerne kje fra innmark før slått.

5.2.6. Organisering og bestandsplan

Det er et overordnet mål at forvaltningen av hjorteviltet skal styres ved hjelp av bestandsplaner. **Bestandsplanenes målsettinger skal være i samsvar med kommunenes målsettinger og tiltak.**

Vald eller et bestandsplanområde må disponere et tellende areal på minimum 20 ganger minstearealet for å kunne søke om godkjenning av en bestandsplan. Kommunen har mulighet til å øke dette minimumskravet, men ikke senke det. Det ligger i begrepet bestandsplan at det kreves en viss avskyting for å være i stand til å ha en reell påvirkning på en bestand. Ved deling av eksisterende bestandsplanområde så må kommunen ta stilling til om det er behov for revidert minsteareal.

Bestandsplanene skal minimum inneholde en beskrivelse av følgende punkter: beskrivelse av planområdet, planperiode, organisering, grunnlags- og bestandsdata for valdet, evaluering av tidligere plan, målsettinger, tiltak, avskytingsplan og reaksjonsbestemmelser. **I tillegg skal**

bestandsplanene også inneholde en beskrivelse av beiteskadeproblematikken innenfor planområdet og hvordan dette skal hensyntas innenfor eget planområde.

Avskytingsplanen skal inneholde en plan for den årlige avskytingen i antall dyr, som et minimum fordelt på kategoriene kalv, voksne hunndyr og voksne hanndyr, samt spissbukk for hjort.

Fellingstillatelser til vald **uten** bestandsplan gis i henhold til hjorteviltforskriftens § 18. Ved tildeling til vald uten plan gjelder også målsettingene og tiltakene fastsatt i kommunal forvaltningsplan. I tillegg skal vurderinger/målsettinger i tilgrensende bestandsplanområder vektlegges.

Samhandling mellom kommunene, rettighetshaverne og jegerne sikres gjennom det etablerte hjorteviltrådet i Heim kommune og deltagelse i Hjorteviltregion 2. Hjorteviltregion 2 bør revitaliseres.

5.2.7. Avvik fra planlagt uttak/ overføringer av fellingstillatelser mellom år/ feilskyting Bestandsplan/avskytningsplan er en bindende avtale mellom valdet/bestandsplanområdet og kommunen. Avvik fra denne planen skal beskrives med eventuell årsak i en rapport/ melding til kommunen. **Vesentlig avvik i alders- og kjønns sammensetningen av det totale uttaket i avskytingsplanen, samt avvik fra bestandsplanens forutsetninger kan føre til at kommunen trekker godkjenningen tilbake, eller eventuelt ikke godkjenner ny bestandsplan.**

Med «vesentlig» menes her avvik større enn 10 % av den årlige kvoten.

Tildelt samlet kvote i planperioden skal på ingen måte passeres. Felling ut over tildelt kvote vil måtte bli håndtert som ulovlig felt hjortevilt.

Kommunen skal vurdere både avviket i totalt antall felte dyr og uttaket av de spesifikke kjønns- og alderskategoriene. Avviket må sees i sammenheng med hva som er tillatt av overføring av fellingstillatelser mellom år. For bestandsplanområder er det avviket i bestandsplanområdet samlet som skal vurderes.

Overføring av fellingstillatelser mellom år: Dersom kvoten for et enkelt år ikke fylles, kan inntil 10 % av kvoten overføres til neste års kvote. Ubrukte kvoter fra lengre tid tilbake kan ikke overføres.

Vald med bestandsplan håndterer pr i dag feilskytinger etter egne regler. For vald uten bestandsplan vil feilskytinger måtte håndteres som ulovlig felt vilt.

5.2.8. Skadeskyting - ettersøk - varsling - ettersøkshund

Alle storviltjegere kan komme i situasjoner der skadeskyting kan skje, og det er viktig at jeger og jaktlag er klar over det ansvar som følger om uhellet skulle være ute. Dersom pliktig ettersøk første dag er uten resultat, skal jeger eller jaktlag uten opphold underrette jaktrettshaver **og** kommunen eller nærmeste politimyndighet om de faktiske forhold.

Det skal rettes økt fokus på dette, og bestandsplanområdene skal ha en strategi på hvordan dette skal meddeles jaktfelt og jaktlag.

Det kan også arrangeres kurs for jaktledere med bl.a. ettersøk som tema.

Under jakt på elg, hjort, og rådyr, skal jaktlag og personer som jakter alene ha tilgang til godkjent ettersøkshund. Dersom slik hund ikke medføres under jaktutøvelsen, skal det gjennom skriftlig avtale være sikret tilgang innenfor et rimelig tidsrom etter påskyting. Kommunen kan kreve at jeger dokumenterer tilgang til godkjent ettersøkshund.

6. Økonomi

Fellingsavgifter:

Maksimumssatser som fastsettes av miljødirektoratet brukes for voksne (både elg og hjort), ½ sats av voksen på kalv.

Bruk av viltfond:

I henhold til sentral forskrift.

Tilskudd til storvaldene/bestandsplanområdene i Heim etter vedtatte retningslinjer (vedtatt 06.07.2021, sak 15/21).

7. Varighet

Kommunal forvaltningsplan skal revideres i forkant av bestandsplanområdenes revisjon av planer, dvs. neste gang i 2026/2027.

8. Vedlegg

- Statistikk
 - Utvalgt statistikk som grunnlag for revisjon av Mål og retningslinjer for forvaltning av hjorteviltet i Heim kommune. For ytterligere statistikk vises det til Hjorteviltregisteret

Vedlegg

Statistikk hjortevilt - Heim kommune

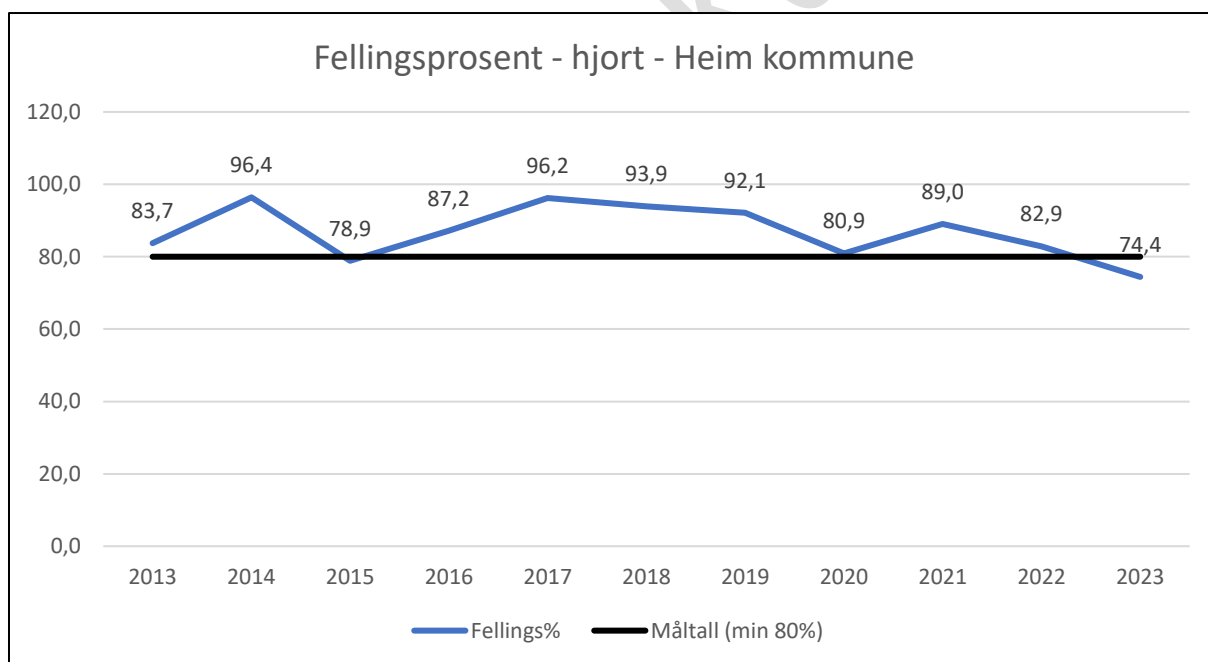
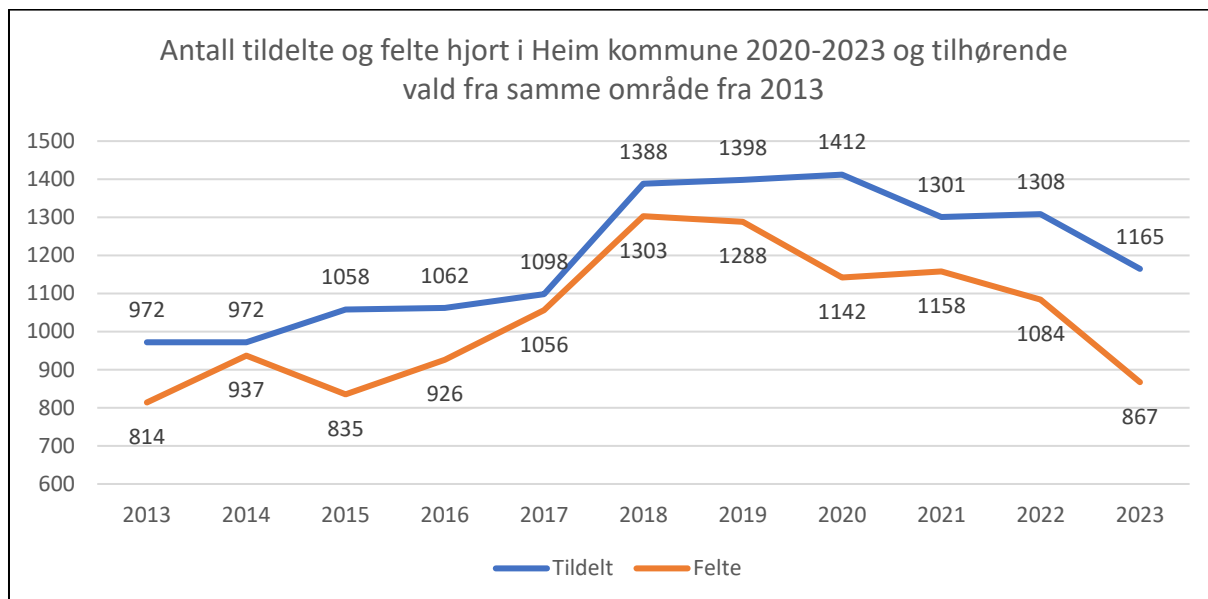
Detaljert fellingsstatistikk og jegernes rapportering om hva som sees av elg og hjort under jakta, er svært viktig informasjon for å kunne dokumentere effekter av forvaltningstiltak i hjorteviltforvaltningen.

Utvalgte resultater/data for å kunne evaluere lokale og kommunale målsetninger presenteres nedenfor. For ytterligere informasjon, se www.hjorteviltregisteret.no

Hjorteviltregisteret er en nasjonal database ivaretar data fra jakt på hjortevilt, samt opplysninger om fallvilt av utvalgte arter. Det meste av informasjonen i Hjorteviltregisteret er tilgjengelig for offentligheten. Det finnes data fra jaktfelt til nasjonalt nivå, og for en rekke år tilbake. Dette er nyttig informasjon for jaktrettshavere og offentlige myndigheter når bestandsutviklingen skal vurderes. Kommunene er pålagt å bruke Hjorteviltregisteret.

Hjort

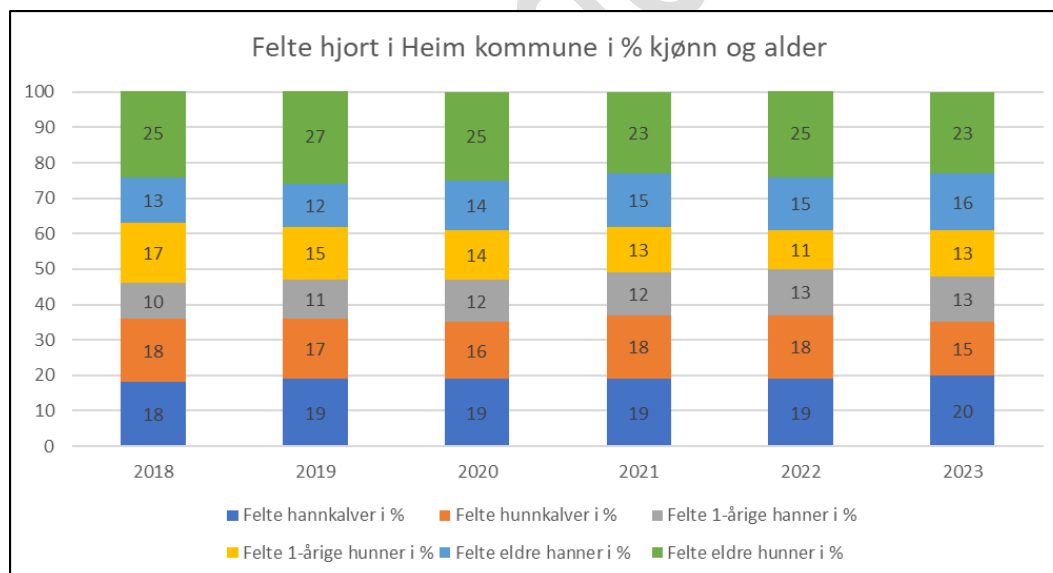

Fellingsresultat hjort 2023 - antall felte hjort for hvert vald og samla for hele kommunen, fordelt på kjønn og alder, samt tildelte og fellingsprosent og korrigering for intern nedjustert tildeling:

Valdnr	Vald	Felte hannkalver	Felte hunnkalver	Felte 1-årige hanner	Felte 1-årige hunner	Felte eldre hanner	Felte eldre hunner	Tildelt totalt	Felte totalt	Fellingsprosent	Internt tildelt	Intern fell%
5055V0001	Halsabygda storviltvald	12	15	13	16	17	20	120	93	77,5	120	
5055V0002	Hollamarka/Rabbo/Roberget	51	36	12	14	21	23	195	157	80,5	195	
5055V0003	Vinje Storviltområde	9	11	11	14	12	19	95	76	80,0	79	96,2
5055V0004	Driftsplanområde Vest	25	20	18	15	27	39	175	144	82,3	175	
5055V0005	Hellandsjøen og omegn	34	26	25	24	23	58	288	190	66,0	240	79,2
5055V0006	Sengsdal	3	0	1	2	1	2	9	9	100,0	9	
5055V0007	Lerviklandet, Rodal og Engda	8	6	8	4	10	11	50	47	94,0	50	
5055V0008	Valsøyfjord utmarkslag	2	1	4	3	4	3	18	17	94,4	18	
5055V0009	Betna og Vågland utmarkslag	7	4	5	8	10	10	75	44	58,7	75	
5055V00092	Ytre Snillfjord Storviltområde	21	15	12	11	14	17	140	90	64,3	110	81,8
	SUM antall - Heim kommune	172	134	109	111	139	202	1165	867	74,4		
	%-vis felte - alle kjønn og ald	19,8	15,5	12,6	12,8	16,0	23,3		100,0		1071	81,0
	%-kalv	35,3										
	%-vis felte hanndyr	48,4										
	%-vis felte kalv og ungdyr	60,7										

Avskytingsstrategi:

Det skal ikke felles mer enn 20 % eldre hanndyr og maksimum 50 % hanndyr totalt (inkl. kalv), og minimum 50 % kalv og ungdyr (1,5 år).

Fellingsresultat hjort 2023 – **detaljert** for hvert vald mot godkjente målsettinger i bestandsplaner

Valdnr	Vald	Felte hannkalver	Felte hunnkalver	Felte 1-årige hanner	Felte 1-årige hunner	Felte eldre hanner	Felte eldre hunner	Tildelt totalt	Felte totalt	Fellingsprosent
5055V0001	Halsabygda storviltvald	12	15	13	16	17	20	120	93	77,5
	%-vis felte - alle kjønn og ald	12,9	16,1	14,0	17,2	18,3	21,5		100,0	
	%-Kalv	29,0								
	Mål i bestandsplan	25,0		15,0		20,0	40,0			
	%-vis felte hanndyr	45,2								
	%-vis felte kalv og ungdyr	60,2								
5055V0002	Hollamarka/Rabbo/Roberget	51	36	12	14	21	23	195	157	80,5
	%-vis felte - alle kjønn og ald	32,5	22,9	7,6	8,9	13,4	14,6		100,0	
	%-Kalv	55,4								
	Mål i bestandsplan	50,0		13,0		12,0	25,0			
	%-vis felte hanndyr	53,5								
	%-vis felte kalv og ungdyr	72,0								
5055V0003	Vinje Storviltområde	9	11	11	14	12	19	79	76	96,2
	%-vis felte - alle kjønn og ald	11,8	14,5	14,5	18,4	15,8	25,0		100,0	
	%-Kalv	26,3								
	Mål i bestandsplan	25,0		15,0		15,0	45,0			
	%-vis felte hanndyr	42,1								
	%-vis felte kalv og ungdyr	59,2								
5055V0004	Driftsplanområde Vest	25	20	18	15	27	39	175	144	82,3
	%-vis felte - alle kjønn og ald	17,4	13,9	12,5	10,4	18,8	27,1		100,0	
	%-Kalv	31,3								
	Mål i bestandsplan	33,0		15,0		18,0	34,0			
	%-vis felte hanndyr	48,6								
	%-vis felte kalv og ungdyr	54,2								
5055V0005	Hellandsjøen og omegn	34	26	25	24	23	58	240	190	79,2
	%-vis felte - alle kjønn og ald	17,9	13,7	13,2	12,6	12,1	30,5		100,0	
	%-Kalv	31,6								
	Mål i bestandsplan	45,0		8,0		9,0	37,0			
	%-vis felte hanndyr	43,2								
	%-vis felte kalv og ungdyr	57,4								
5055V0006	Sengsdal	3	0	1	2	1	2	9	9	100
	%-vis felte - alle kjønn og ald	33,3	0,0	11,1	22,2	11,1	22,2		100,0	
	%-Kalv	33,3								
	Direkte tildeling, antall	3,0		1,0		1,0	4,0			
	%-vis felte hanndyr	55,6								
	%-vis felte kalv og ungdyr	66,7								
5055V0007	Lerviklandet, Rodal og Engdal	8	6	8	4	10	11	50	47	94
	%-vis felte - alle kjønn og ald	17,0	12,8	17,0	8,5	21,3	23,4		100,0	
	%-Kalv	29,8								
	Mål i bestandsplan	30,0		15,0		20,0	35,0			
	%-vis felte hanndyr	55,3								
	%-vis felte kalv og ungdyr	55,3								
5055V0008	Valsøyfjord utmarkslag	2	1	4	3	4	3	18	17	94,4
	%-vis felte - alle kjønn og ald	11,8	5,9	23,5	17,6	23,5	17,6		100,0	
	%-Kalv	17,6								
	Mål i bestandsplan	29,0		19,0		19,0	33,0			
	%-vis felte hanndyr	58,8								
	%-vis felte kalv og ungdyr	58,8								
5055V0009	Betna og Vågland utmarkslag	7	4	5	8	10	10	75	44	58,7
	%-vis felte - alle kjønn og ald	15,9	9,1	11,4	18,2	22,7	22,7		100,0	
	%-Kalv	25,0								
	Mål i bestandsplan	34,0		10,0		19,0	37,0			
	%-vis felte hanndyr	50,0								
	%-vis felte kalv og ungdyr	54,5								
5055V0092	Ytre Snillfjord Storviltområde	21	15	12	11	14	17	110	90	81,8
	%-vis felte - alle kjønn og ald	23,3	16,7	13,3	12,2	15,6	18,9		100,0	
	%-Kalv	40,0								
	Mål i bestandsplan	35,0		15,0		10,0	40,0			
	%-vis felte hanndyr	52,2								
	%-vis felte kalv og ungdyr	65,6								

Sett hjort data

Sett hjort-registreringene gir oss ulike indekser som forteller noe om utviklingen i en bestand. De vanligste bestandsindeksene er:

- Tetthet: sett hjort per jegerdagsverk.
- Kjønnssammensetning: sett hunn per hann (dyr over ett år)
- Rekrutteringsrater: sett kalv per hunn
- Alderssammensetning: sett spissbukk per bukk

Indeksene gir et bilde på utviklingen innen et område over tid, men er ikke nødvendigvis sammenlignbare mellom områder. Årsaken til dette er for eksempel ulike observasjonsforhold og jaktmetoder.

Endring av instruks for føring av sett elg/hjort

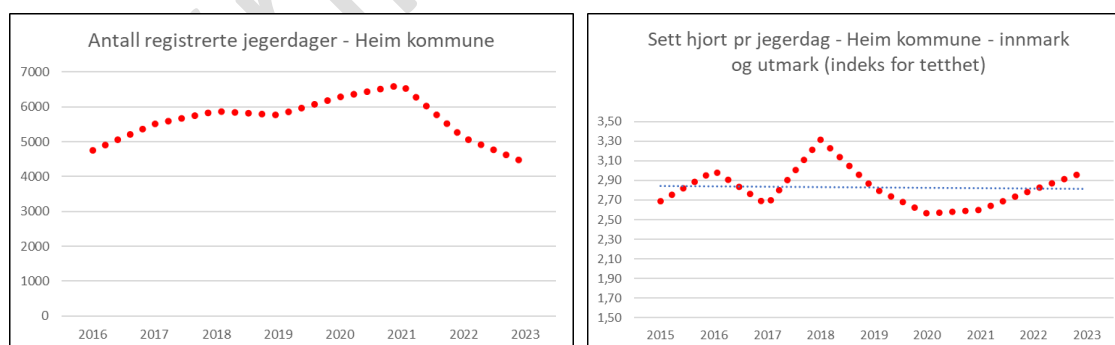
Fra og med 2018 ble instruksene for føring av sett elg og hjort endret. Tidligere skulle dobbeltobservasjoner av elg og hjort kanselleres. Etter den nye instruksene skal alle observasjoner registreres uavhengig av om dyret er sett tidligere samme jakt dag eller jakt-økt. Bakgrunnen for endringen er at «sett dyr per jakt dag» ikke skal påvirkes av jaktlagets størrelse. Hvis antall jegere i jaktlagene i en kommune øker eller synker, vil det kunne påvirke antall sett elg eller hjort per jegerdag, noe som vanligvis tolkes som endret bestandstetthet. Denne kilden til unøyaktighet er nå fjernet. Inntil en ny tidsserie med data er etablert, vil det være en viss usikkerhet knyttet til indeksen «sett hjort per jegerdag».

Konsekvensene av instruksendringen for sett hjort per jegerdag-indeksen er at antallet sett hjort per jegerdag vil øke i 2018 i forhold til tidligere år.

Instruksendringen gir ingen effekt på andre bestandsindekser som «kalv per kolle» eller «kolle per bukk».

Sett hjort per jegerdag

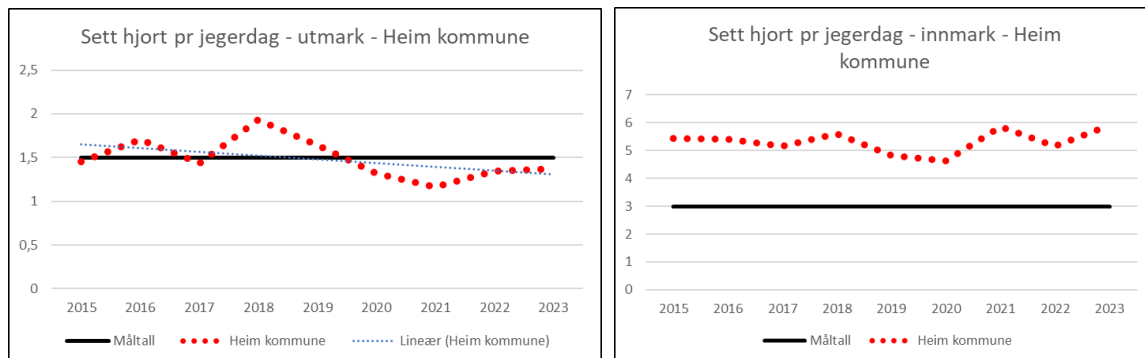
Sett dyr per jegerdag viser den relative utviklingen (endring) i bestandsstørrelse over tid. Den sier imidlertid ikke noe om den faktiske bestandsstørrelsen. Samme verdi i to ulike områder kan tilsvare ulik tetthet som følge av ulike observasjonsforhold og jaktmetoder.

Innmark vs utmark

På sett hjort-skjemaet er jegerne bedt om å skille mellom jakt som utøves i tilknytning til innmarksarealer og jakt som utøves i utmark. Bakgrunnen for dette skillet er forventningen om at antall dyr observert pr. tidsenhet, er ulik ved innmarksjakt versus utmarksjakt, og at kjønns- og aldersstrukturen av observerte dyr er forskjellige.

Undersøkelser viser at sannsynligheten for å observere en hjort i løpet av en time på jakt er fem ganger så stor ved innmarksjakt som ved utmarksjakt.

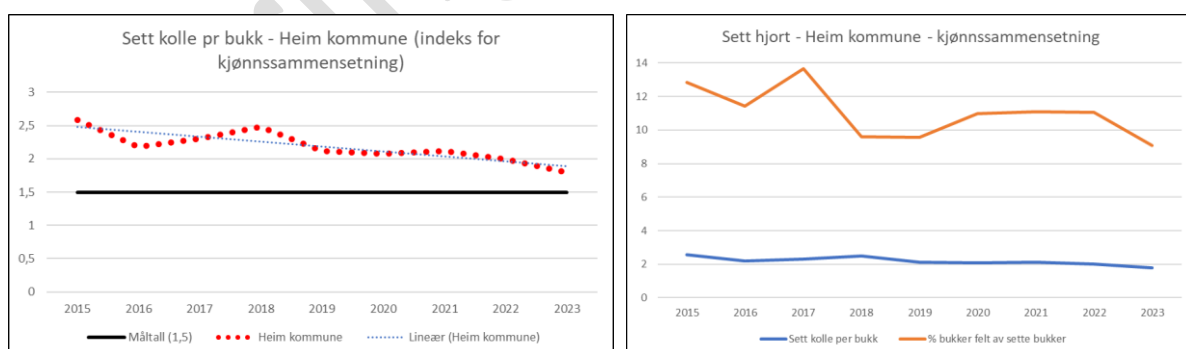
Sett kolle per bukk

Sett kolle per bukk viser utviklingen i kjønnssammensetningen for dyr som er eldre enn ett år. Indeksen kan avvike noe fra kjønnssammensetning i bestanden fordi sannsynligheten for å oppdage kolle og bukk kan være ulik.

Kjønnssammensetningen er viktig for bestanden sin samlede produktivitet. En svært skjev kjønnssammensetning med få eldre bukker kan føre til lavere produktivitet. Resultatet kan bli utsatt bedekning, med påfølgende seint fødte kalver og reduserte kalvevekter.

En beregner at når indeksen er under 1,5 kolle pr bukk så her man tilstrekkelig eldre bukk i bestanden.

Sett kolle pr bukk bør sammenlignes med «% bukker felt av sette bukker». Er kolle per bukk indeksen blitt bedre, samtidig som felt av sett bukk går ned, tyder dette på at uttaket av bukk faktisk går ned. Er ikke dette tilfelle, kan det være at bestanden er i vekst.

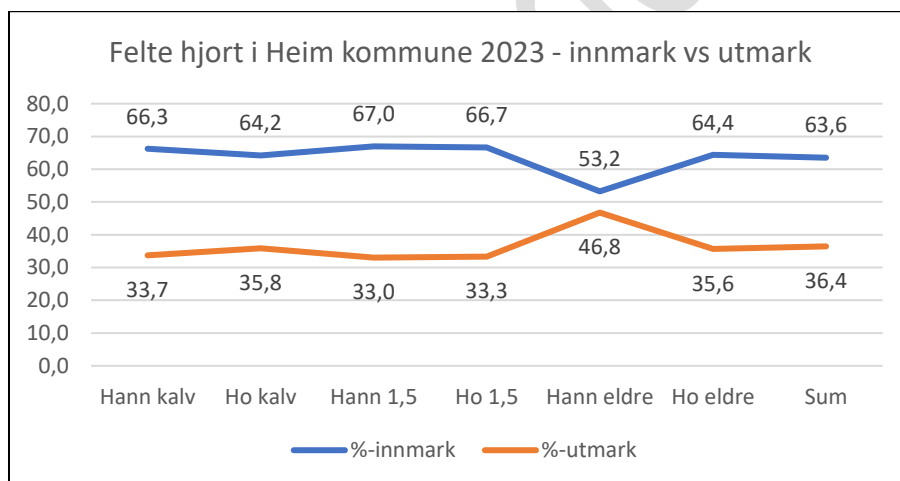
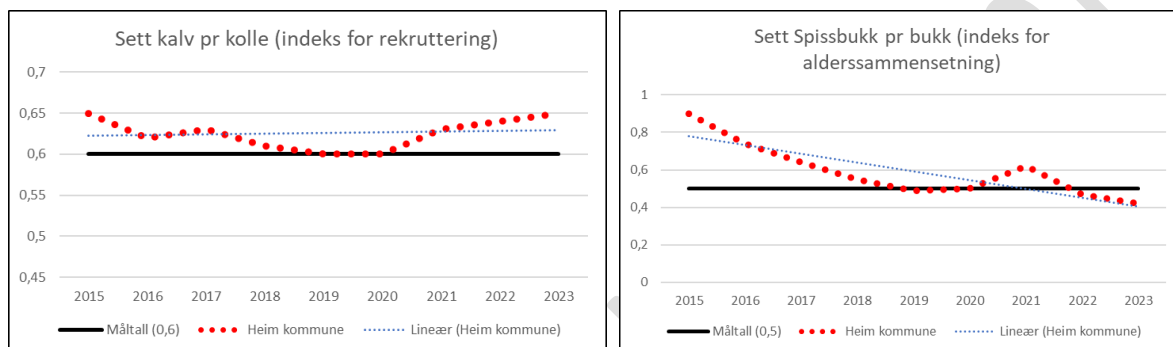
Sett kalv per kolle

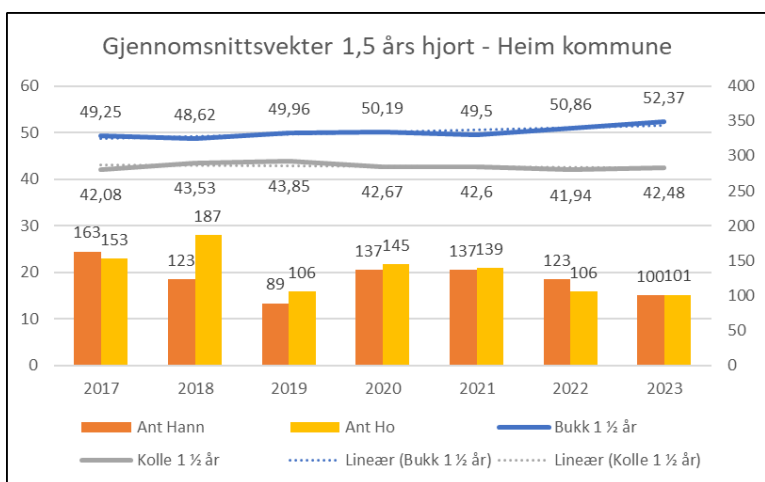
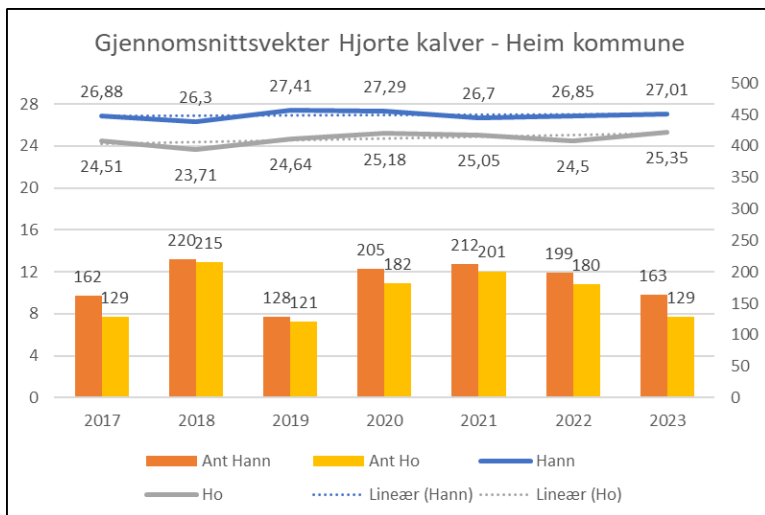
Sett kalv per kolle viser utviklingen i rekrutteringen av kalv til bestanden. Rekruttering av kalv kan påvirkes av mange faktorer. I tillegg til klimatiske forhold er alder på kollene i bestanden viktig for rekruttering av kalv.

Om kalv per kolle endrer seg over tid, kan dette være et signal om at kvaliteten på produksjonsdyrene er i endring. Indeksen er sårbar i forhold til avskyting. En høy avskyting av kalv i forhold til avskyting av koller, kan føre til at kalv per kolle som blir observert under jakta blir redusert, selv om dette ikke gjenspeiler en reduksjon i kalveproduksjonen.

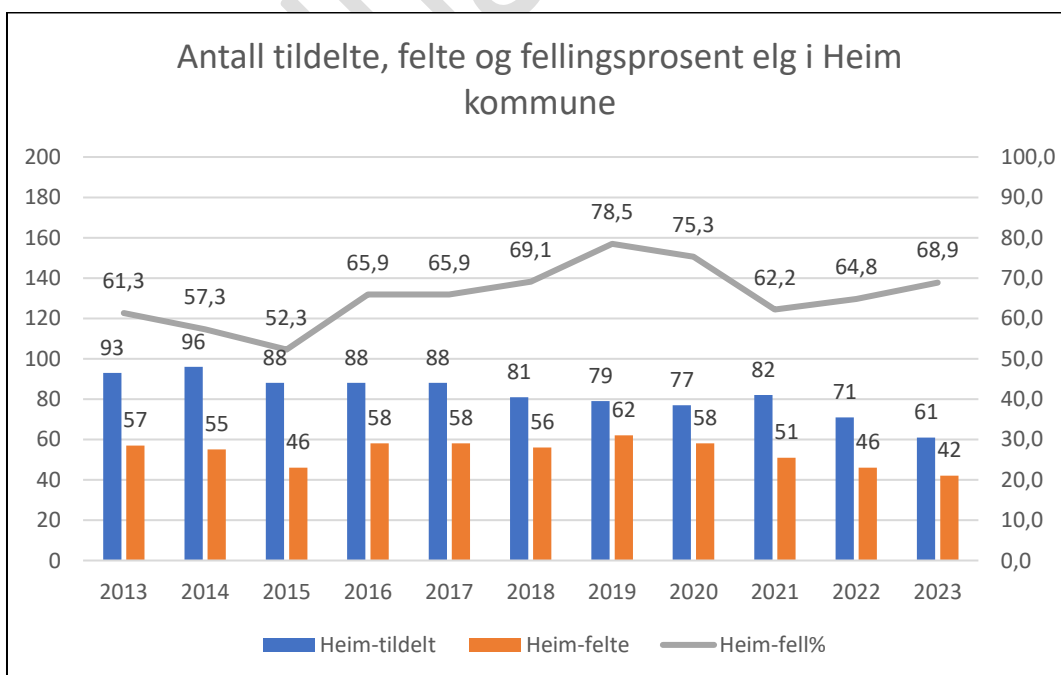
Sett spissbukk per bukk

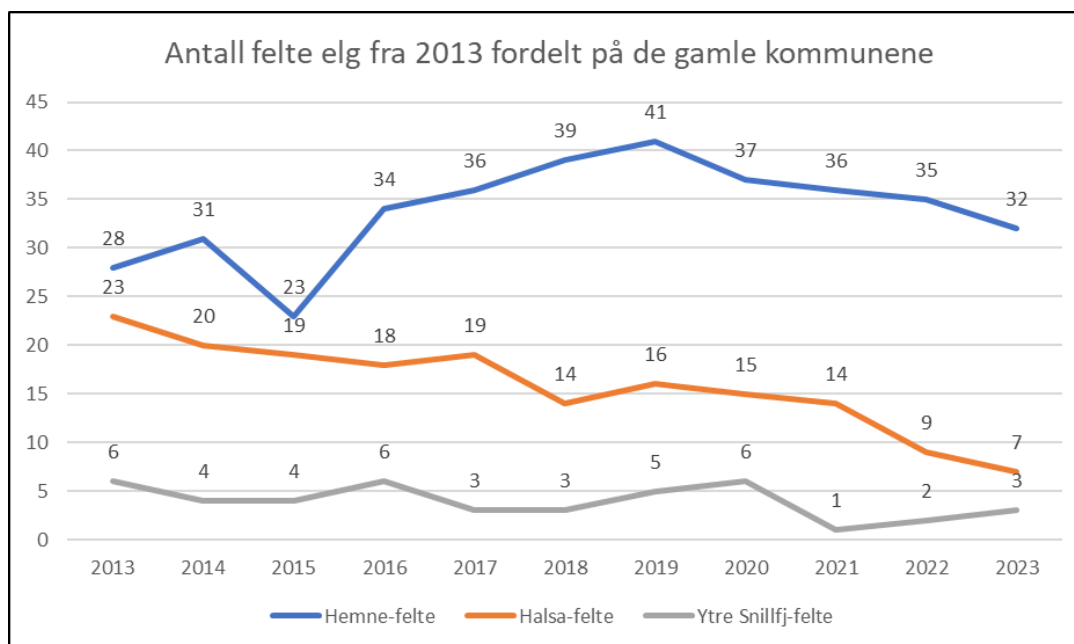
Sett spissbukk per bukk sier noe om utviklinga i alderssammensetningen blant hanndyra i bestanden. Dersom utviklinga i sett spissbukk per bukk er økende kan det indikere at det blir færre eldre bukker i bestanden i forhold til antall spissbukk og at gjennomsnittsalderen i bestanden går ned. Dette er en negativ utvikling som kan tilsier at man kanskje bør ta ut en større del kalv og ungdyr under jakta.

Elg

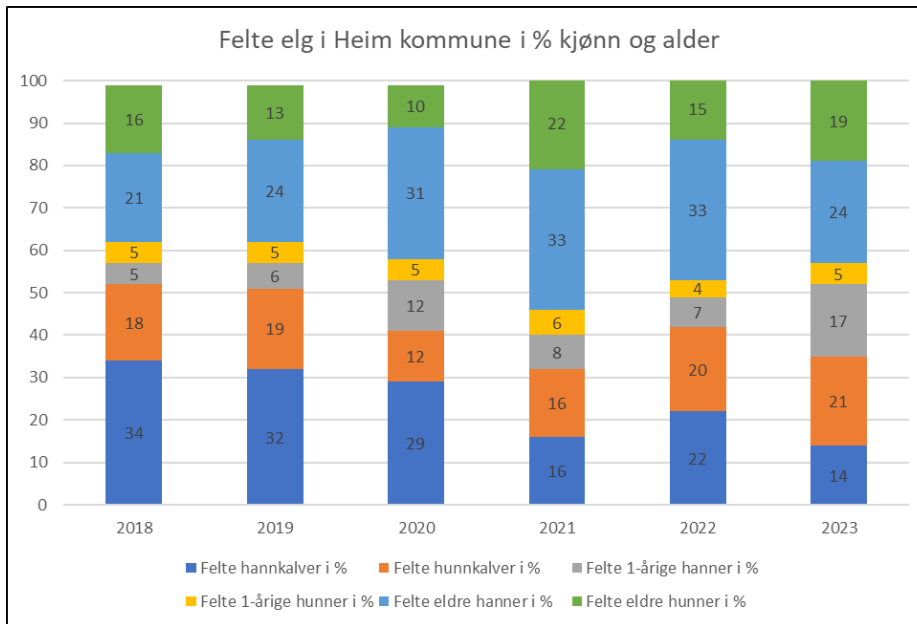
Fellingsresultat elg 2023 - antall felte elg for hvert vald og samla for hele kommunen (bestandsplanområdet), fordelt på kjønn og alder, samt tildelte og fellingsprosent.

Korrigert etter gjennomgang av innleverte kjever:

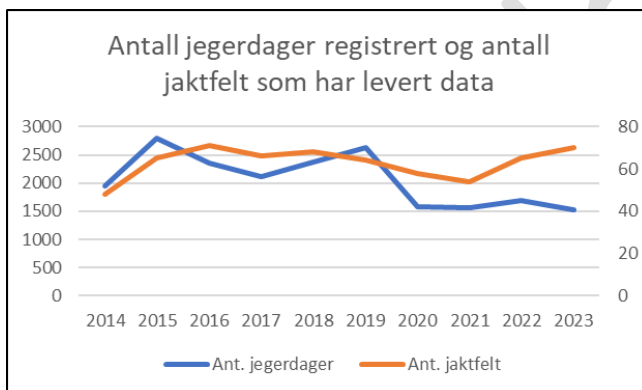
Vald	Felte hannkalver	Felte hunnkalver	Felte 1-årige hanner	Felte 1-årige hunner	Felte eldre hanner	Felte eldre hunner	Tildelt totalt	Felte totalt	Fellingsprosent
Halsabygda storviltvald					2		2	2	100,0
Hollamarka/Rabbo/Roberget	2	3	2	1	3	3	15	14	93,3
Vinje Storviltområde	1	1			1	1	6	4	66,7
Driftsplanområde Vest	1	1	2	1	1	1	11	7	63,6
Hellandsjøen og omegn	1	1			2	3	11	7	63,6
Lerviklandet, Rodal og Engdal		2	1		1		4	4	100,0
Valsøyfjord utmarkslag							6	0	0,0
Betna og Vågland utmarkslag	1						3	1	33,3
Ytre Snillfjord Storviltområde		1	2				3	3	100,0
SUM antall	6	9	7	2	10	8	61	42	68,9
%-vis felte - alle kjønn og alder	14,3	21,4	16,7	4,8	23,8	19,0		100,0	
Mål godkj. Bestandsplan 2022!		33,8	16,9	21,1	22,5	5,6			
	Resultat	Mål forv.plan	Mål best.plan						
%-vis felte hanndyr	54,8	max 50%	56,30 %						
%-vis felte kalv og ungdyr	57,1	min 50%	71,80 %						
%-vis eldre okse	23,8	max 20%	22,50 %						
Fellingsprosent	68,9	min 80%	80 %						

Korrigeringer etter gjennomgang av innleverte kjever:

Vald	Jaktfelt	Innrapportert	Kjeve viser, år	Merknad
Hollam-R-R	Kirksæter	Ung ho	3	119 kg
Hellandsjøen	Rennsjøen	Ung ho	5	140 kg
Ytre Sn.	Vuttudalen	Voksen hann	1,5	132 kg -2+2

Sett elg data

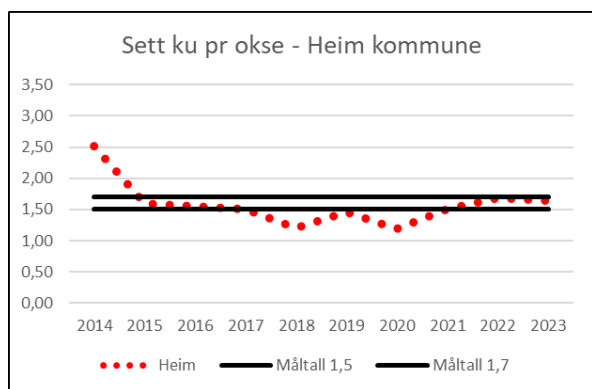
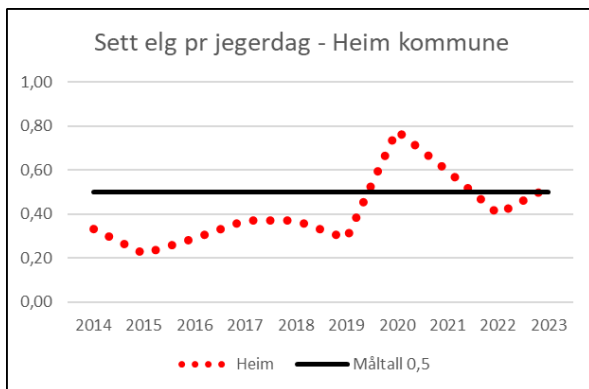

Bestandsstørrelse/ tetthet - Sett elg pr. jegerdag

Sett dyr per jegerdag viser den relative utviklingen (endring) i bestandsstørrelse over tid. Den sier imidlertid ikke noe om den faktiske bestandsstørrelsen. Samme verdi i to ulike områder kan tilsvare ulik tetthet som følge av ulike observasjonsforhold og jaktmetoder.

Kjønnssammensetning - Sett ku pr. okse

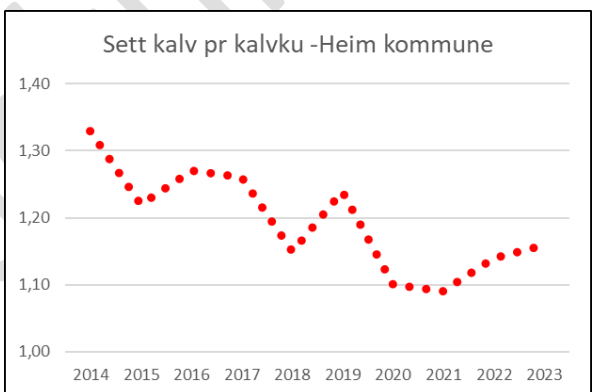
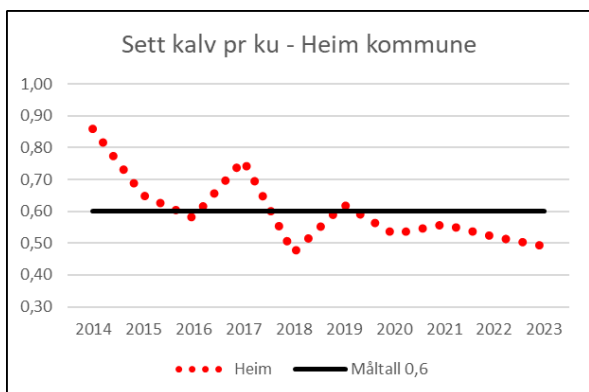
Sett ku per okse viser utviklingen i kjønnssammensetningen for dyr som er eldre enn ett år. Indeksen kan avvike noe fra kjønnssammensetning i bestanden fordi sannsynligheten for å oppdage ku og okse kan være ulik.

Produktivitet - Sett kalv pr. ku

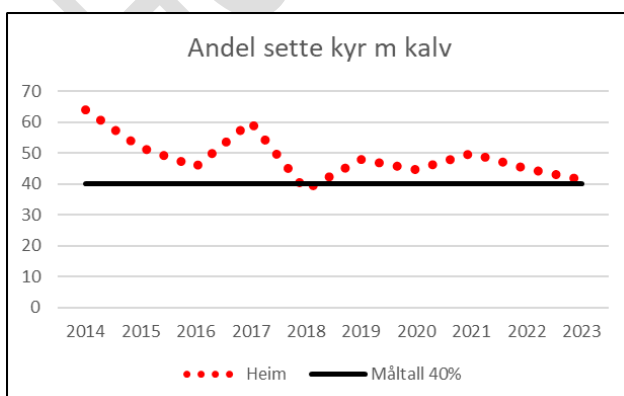
Sett kalv per ku viser utviklingen i rekrutteringen av kalv til bestanden. Rekruttering av kalv kan påvirkes av mange faktorer. I tillegg til klimatiske forhold er alder på kyrne i bestanden viktig for rekruttering av kalv.

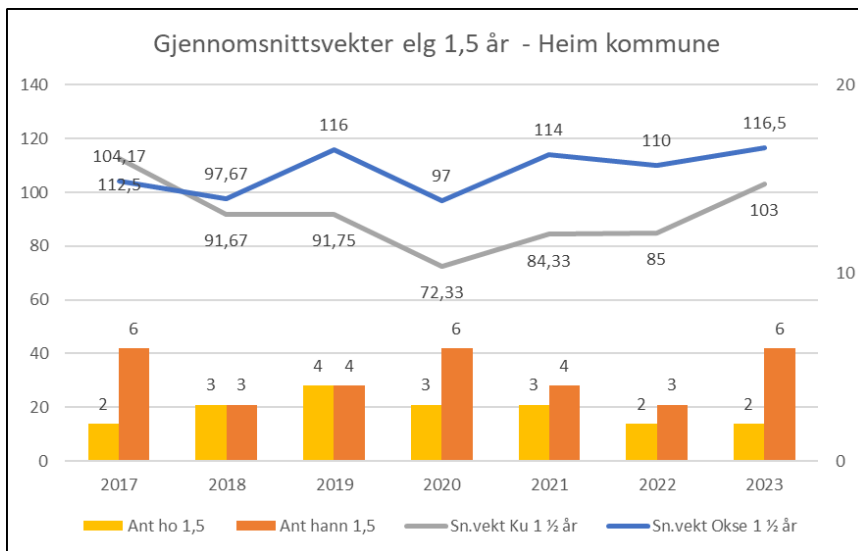
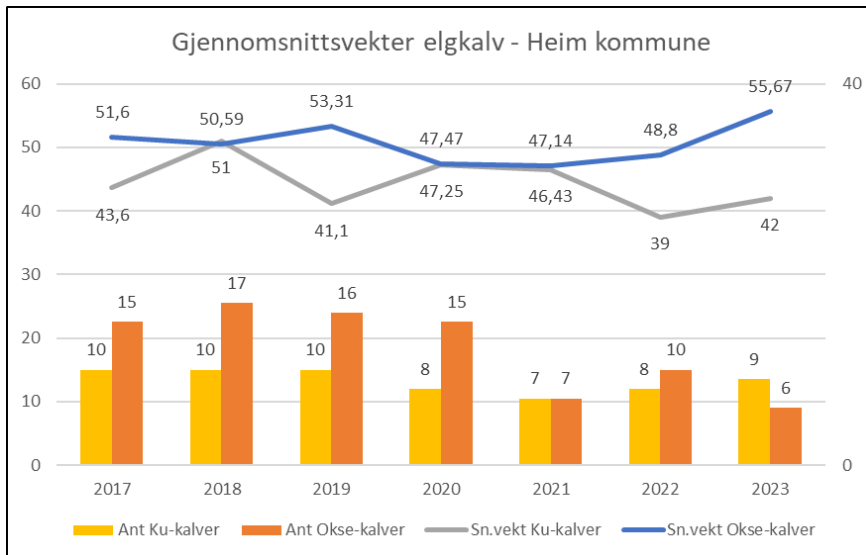
Sett kalv per kalvku (tvillingraten) viser hyppigheten av tvillinger i bestanden. Tvillingraten vil også påvirkes av kyrenes alderssammensetning fordi sannsynligheten for å få tvillinger er størst for kyr over 4-5 år. Indeksen kan variere mellom 1-2, hvor 1 betyr at ingen kyr har blitt observert med tvillinger, mens 2 betyr at alle kalveførende kyr har blitt observert med tvillinger.

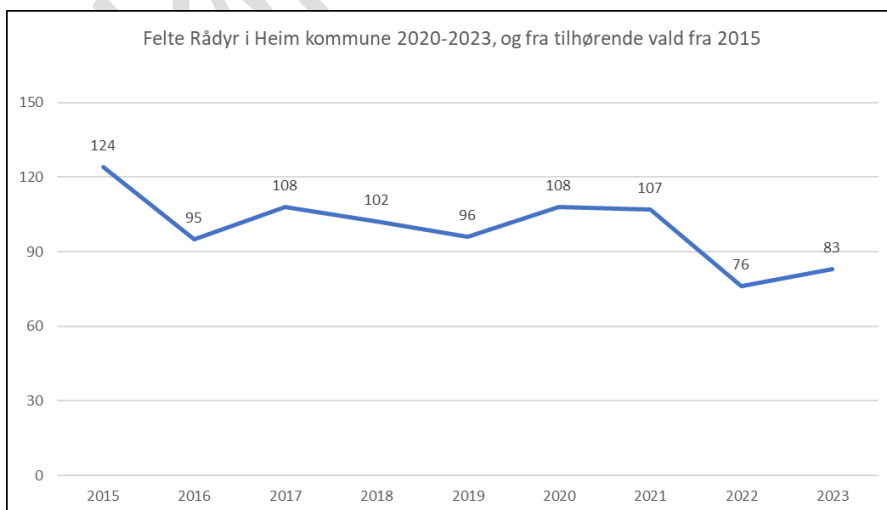
Andel kyr med kalv

Andel kyr med kalv viser hvor stor prosent av kyrne som er observert med kalv.

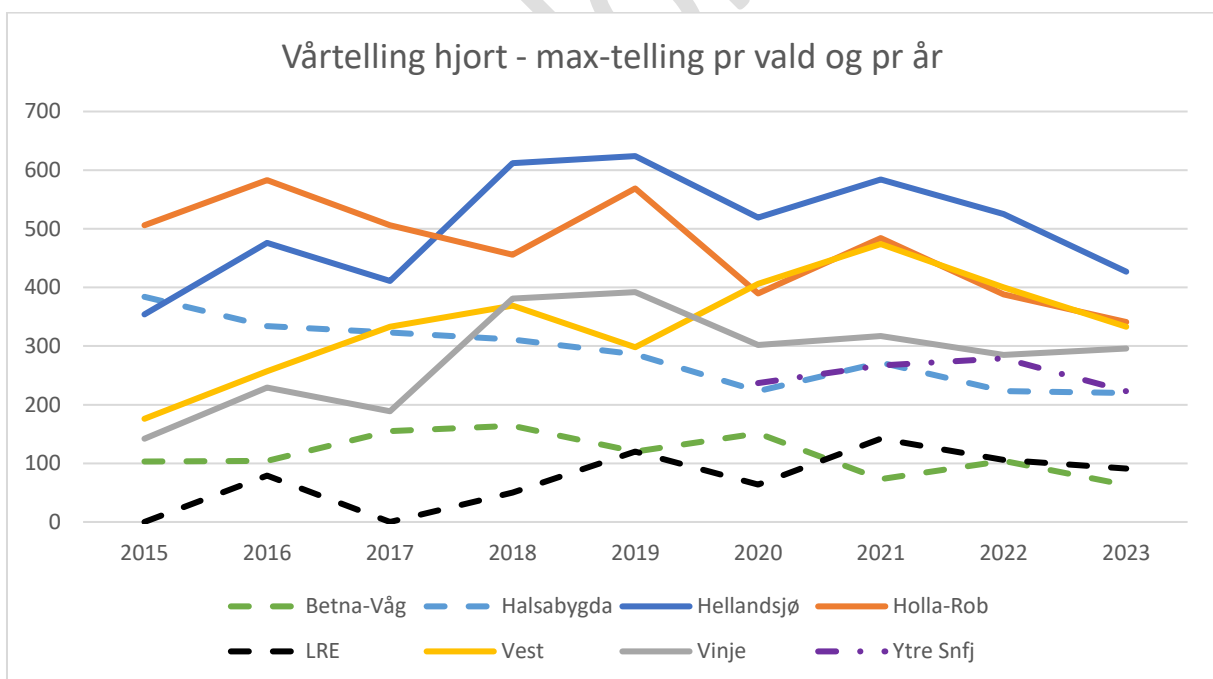
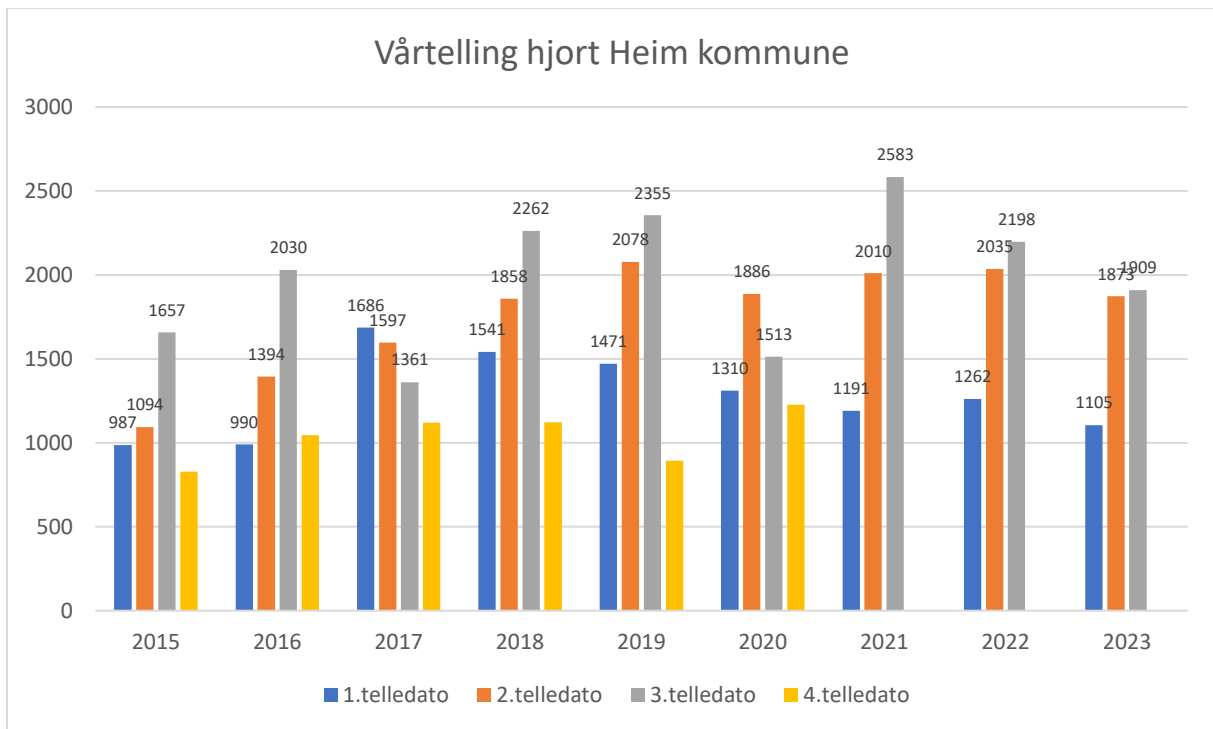

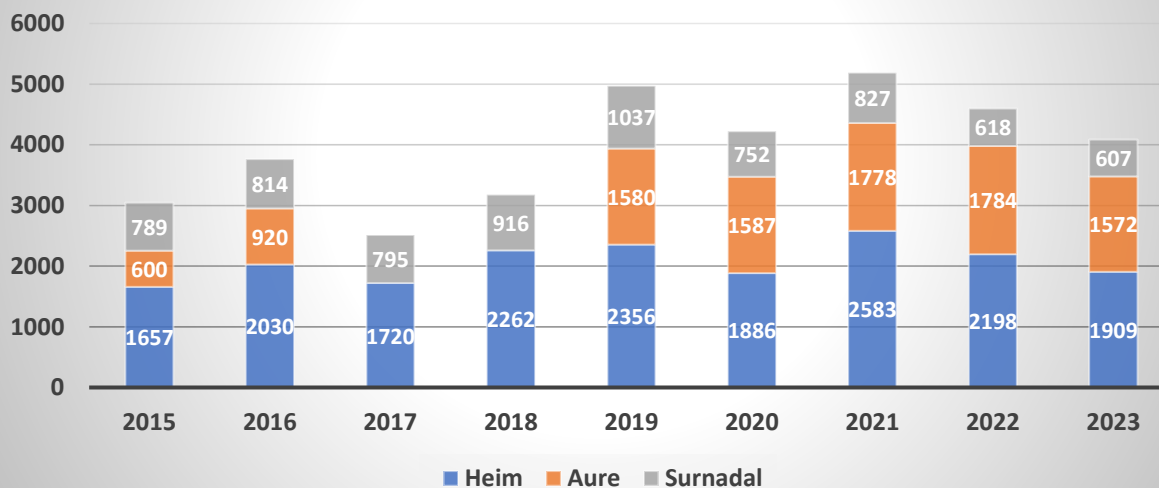
Rådyr

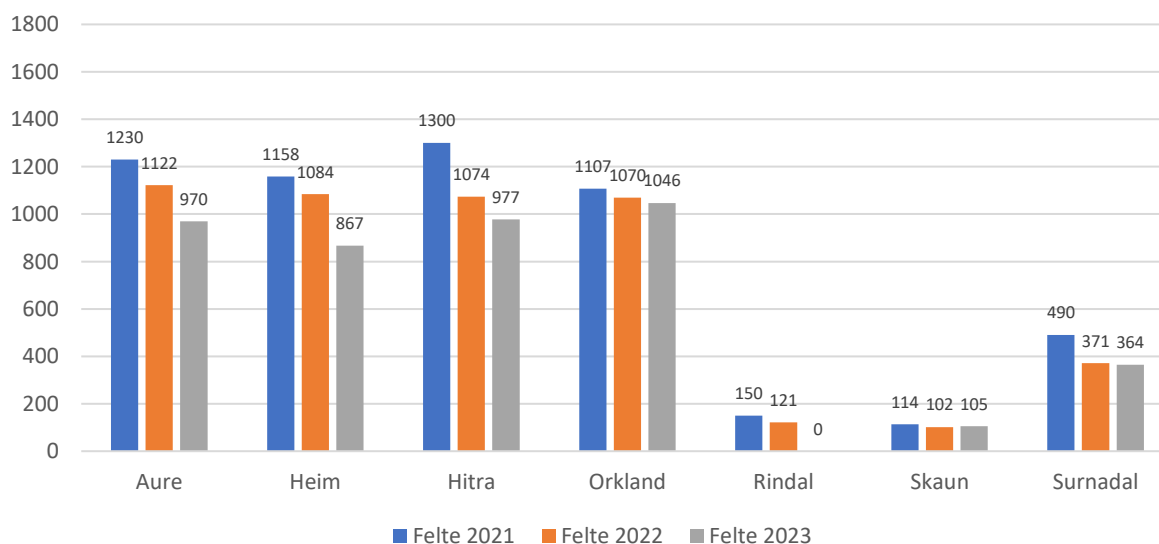
Vårtelling hjort

Vårtelling hjort Aure, Surnadal og Heim (sum pr kommune -antall på dag med makstelling)

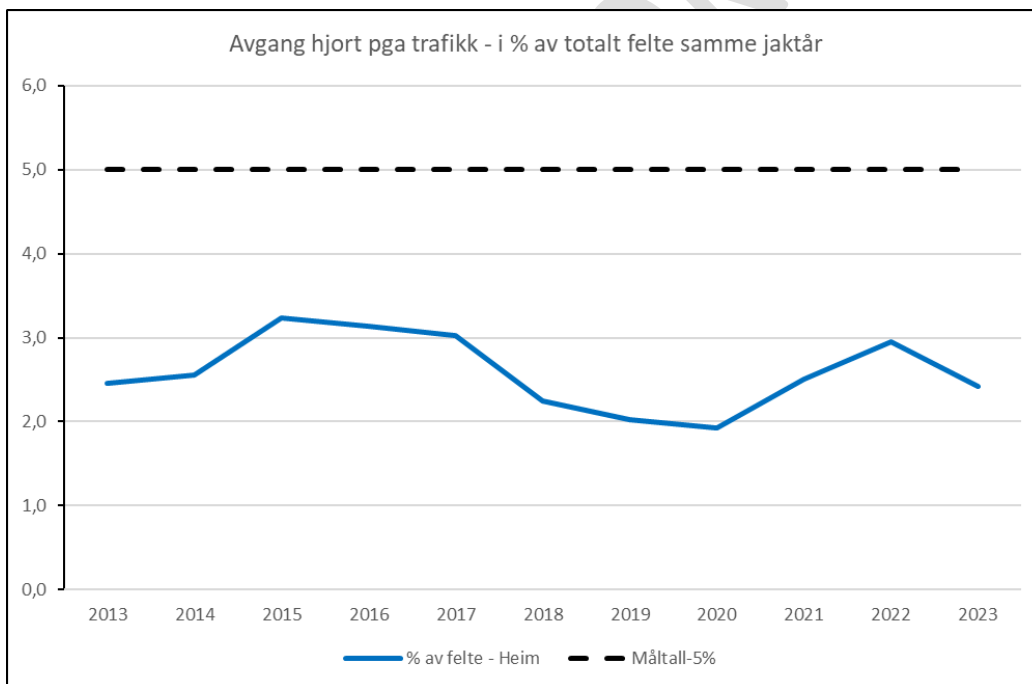
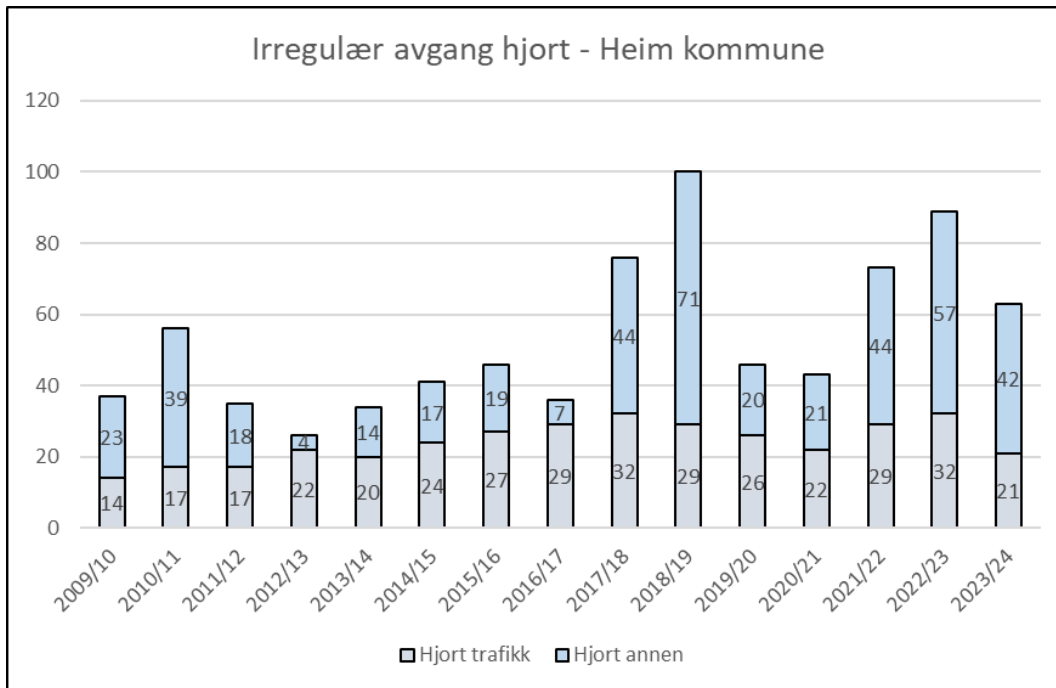

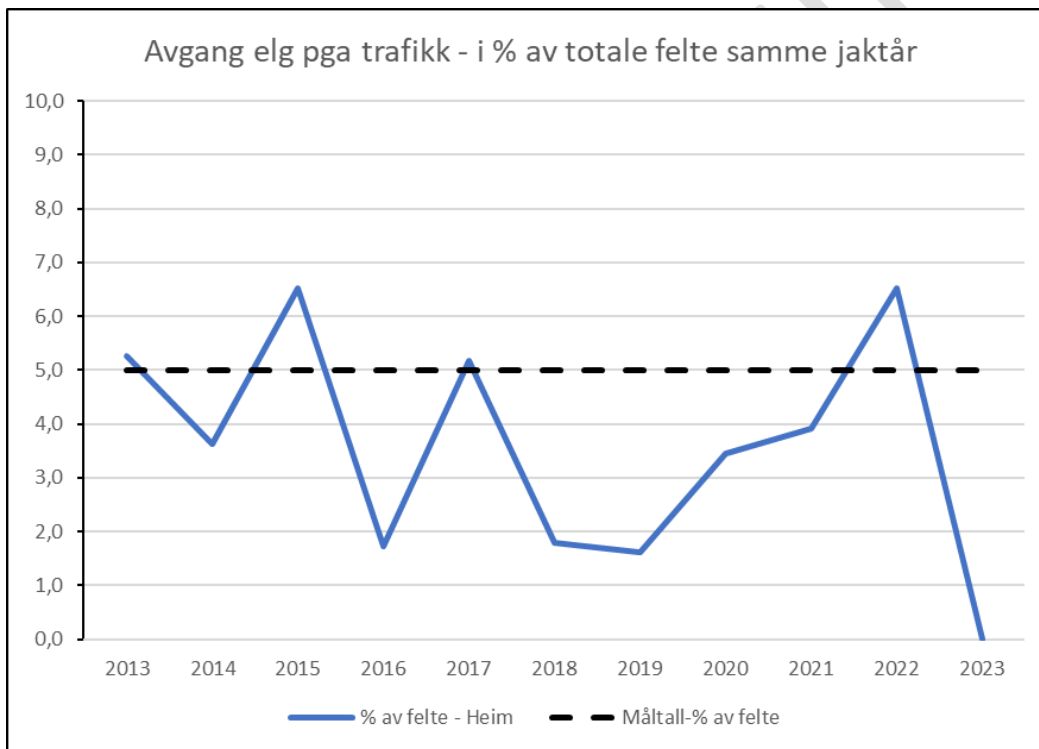
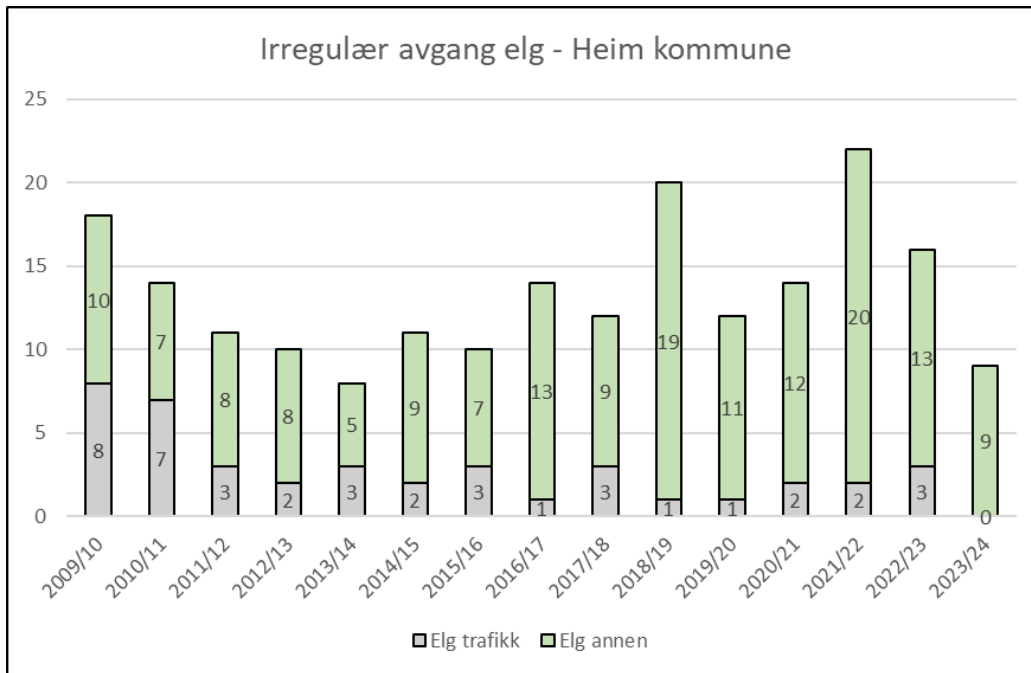
Felte hjort 2021-2023 i regionen

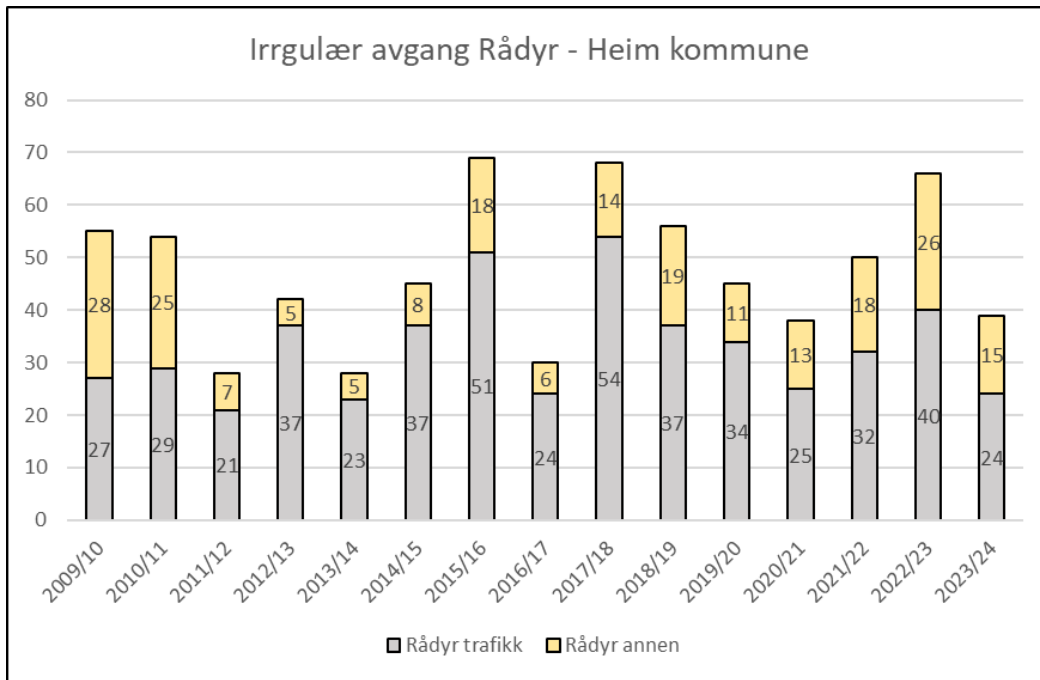

Irregulær avgang hjortevilt i Heim kommune

Statistikk for irregulær avgang siste jaktår (2023/24) ikke komplett. Jaktåret går fram til 01.april

Høringsdokument